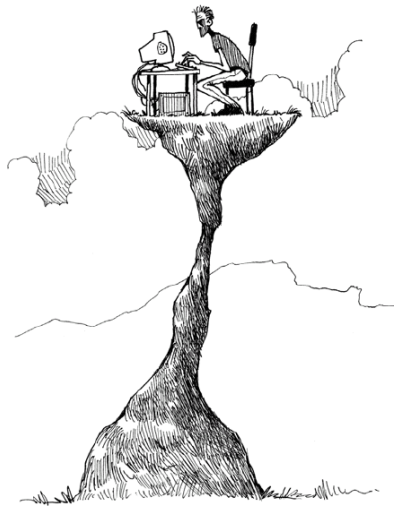




ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
2010-2011
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ:
ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΚΠ65
ΑΝΟΙΚΤΗ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ



3^Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος:

«Σχεδίαση - Οργάνωση της 1^{ης} ΟΣΣ»

Σύμβουλος Καθηγητής: Α Σοφός

Φοιτητής: Μ. Παπαγρηγοράκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

1	Εισαγωγή	σελ 3
2.1	Οι ΟΣΣ και ο Κ.Σ στο ΕΑΠ	σελ 4
2.2	Ανάγκες εκπαιδευομένων.	σελ 4
3	Σκοπός και στόχοι της 1 ^{ης} ΟΣΣ	σελ 5
4.1	Εκπαιδευτικές τεχνικές σε συμφωνία με τις αρχές μάθησης ενηλίκων..	σελ 7
4.2	Εποπτικά μέσα	σελ 8
4.3	Διάταξη της αίθουσας	σελ 8
5	Συμπεράσματα	σελ 9
6	Βιβλιογραφία	σελ 10

Πίνακας Ακρωνυμίων

ΑεξΑΕ	Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Γ.Ε.	Γραπτές Εργασίες
Ε.Α.Π.	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Η/Υ	Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
Θ.Ε.	Θεματική Ενότητα
Κ.Σ.	Καθηγητής Σύμβουλος
Ο.Σ.Σ.	Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις
Π.Σ	Πρόγραμμα Σπουδών

Λέξεις Κλειδιά

ΑεξΑΕ, ΟΣΣ, Σκοπός, Στόχος, Εκπαιδευτική τεχνική, Εκπαιδευτική ανάγκη, Αρχές μάθησης ενηλίκων, Εποπτικά μέσα.

1 Εισαγωγή

Στη μεταβιομηχανική κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας, η διά βίου και συστηματική επιμόρφωση και κατάρτιση αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Οι αυξημένες ανάγκες προσαρμογής των ανθρώπων στη ραγδαία μεταβαλλόμενη κοινωνική πραγματικότητα, καθώς και οι αλλαγές που σημειώνονται καθημερινά καθιστούν, επιτακτική την ανάγκη για αναζήτηση σύγχρονων λειτουργικών και ευέλικτων διαδικασιών εκπαίδευσης. Το ΕΑΠ και η ΑεξΑΕ έρχεται να δώσει απάντηση στην απαίτηση αυτή.

Στις σπουδές με τη μεθοδολογία της ΑεξΑΕ, σημαντικό ρόλο παίζει, η υποστήριξη των ενηλίκων σπουδαστών, αφού είναι απαραίτητη, προκειμένου αυτοί να ανταποκρίνονται στη μελέτη, τις υποχρεώσεις και να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες, στην πρόοδο των σπουδών τους. Η ΟΣΣ στα Προγράμματα Σπουδών του ΕΑΠ αποτελεί ένα αποτελεσματικό υποστηρικτικό εργαλείο στην πορεία των σπουδών.

Στην εργασία αυτή θα αναδείξουμε τις ιδιαιτερότητες της 1^{ης} ΟΣΣ και θα προτείνουμε μια οργάνωσή της. Θα προσδιορίζουμε και θα τεκμηριώσουμε τα επίπεδα των γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων που θα πρέπει να αποκτήσουν οι φοιτητές. Θα προσδιορίσουμε τον εκπαιδευτικό σκοπό τους στόχους και θα επιλέξουμε τις εκπαιδευτικές τεχνικές και τα εποπτικά μέσα που εξυπηρετούν τις ανάγκες της ΟΣΣ. σε σχέση με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών και σύμφωνα με τις αρχές μάθησης των ενηλίκων.

2.1 Οι ΟΣΣ και ο Κ.Σ. στο ΕΑΠ

Οι ΟΣΣ είναι προαιρετικές, τετράωρες προγραμματισμένες συναντήσεις μεταξύ σπουδαστών και διδασκόντων. Αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο του διδακτικού έργου. «Επιδιώκεται η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας και μεταξύ ομάδας και διδάσκοντα» (Βασάλα,2003) καθώς και «κατανόηση και αφομοίωση της γνώσης...»(Rogers,1999).

Ο ΚΣ «Συντονίζει τη διεργασία της μάθησης και προσπαθεί να εμπλέξει ενεργητικά σ' αυτήν τους διδασκόμενους, διαμεσολαβεί ανάμεσα σ' αυτούς και το εκπαιδευτικό υλικό, δίνει συμβουλές, ενθαρρύνει και καθοδηγεί» (Βασιλού,2001,Κόκκος,2001)

Η 1^η ΟΣΣ, είναι «η πρώτη επαφή και αποτελεί μια σημαντική γέφυρα επικοινωνίας...»(Λιοναράκης,1998). Διαθέτει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την πορεία του διδασκόμενου αλλά και την απόδοση του διδάσκοντα. Στον προγραμματισμό της, ο ΚΣ πρέπει να «συνυπολογίσει τις ανάγκες κάθε διδασκόμενου, αλλά και τις δυνατότητες και το ρυθμό μάθησής τους ως ομάδας»(Κόκκος,1998).

2.2 Ανάγκες εκπαιδευομένων

Για τον προσδιορισμό του σκοπού της 1^{ης} ΟΣΣ, διερευνήσαμε, τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των φοιτητών, ώστε να τη σχεδιάζουμε με βάση και τις απαντήσεις που πήραμε σε ερωτήματα που αφορούν:

Στα ατομικά, μορφωτικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και επαγγελματικά χαρακτηριστικά των φοιτητών, στους στόχους που έχουν, στις γνώσεις και εμπειρίες τους σε σχέση με το αντικείμενο των σπουδών και στην κατανόηση του περιεχομένου του, στα προβλήματά τους στην πορεία των σπουδών τους και στις προσδοκίες τους από το διδάσκοντα.

«Με αυτό τον τρόπο έχει προηγηθεί ουσιαστική διαπραγμάτευση, που θα κορυφωθεί στην πρώτη ΟΣΣ με τη διαμόρφωση του «εκπαιδευτικού συμβολαίου» δηλαδή του τρόπου που θα οργανωθεί η πορεία της μάθησης...» (Κόκκος,1998).

3 Σκοπός και στόχοι της 1^{ης} ΟΣΣ

Με γνώμονα τις ανάγκες των εκπαιδευομένων αλλά και την αντίληψη ότι το «θετικό επικοινωνιακό κλίμα στη διάρκεια των Ο.Σ.Σ. συμβάλλει θετικά στην αλληλεπίδραση και τη συνεργασία και κατ' επέκταση και στη διευκόλυνση της μάθησης» (Βαϊκούση,1999,Jarvis,2004), θέσαμε ως κυρίαρχο σκοπό της 1^{ης} Ο.Σ.Σ., εκτός από τη γνωστική υποστήριξη, τη θεμελίωση μιας δημιουργικής επικοινωνίας, την οικοδόμηση του πνεύματος της ομάδας, που ευνοεί την συνεργασία, τη συμμετοχή και τη δημιουργική εμπλοκή των φοιτητών στη μαθησιακή διεργασία καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Ο παραπάνω σκοπός αναλύεται στους παρακάτω στόχους, με μορφή, προσδοκόμενων αποτελεσμάτων:

Με την ολοκλήρωση της 1^{ης} ΟΣΣ οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει:

Σε επίπεδο γνώσεων να:

Γνωρίζουν βασικά στοιχεία ταυτότητας και ενδιαφερόντων του ΚΣ, των συμφοιτητών τους, αλλά και τον τρόπο επικοινωνίας μαζί τους.

Γνωρίζουν βασικά στοιχεία λειτουργίας των ΟΣΣ και του προγράμματος σπουδών τους

Γνωρίσουν το εκπαιδευτικό υλικό.

Αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από απόσταση

Συγκρίνουν, θεσμούς λειτουργίες και χαρακτηριστικά των παραδοσιακών και των Ανοικτών συστημάτων εκπαίδευσης.

Εξηγούν συνοπτικά τους λόγους εμφάνισης και εδραίωσης των εξ Αποστάσεως Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων.

Ορίζουν τον όρο «ΑεξΑΕ»

γνωρίζουν τι είναι επιστημονική εργασία, τις λεπτομέρειες για την εκπόνηση και αξιολόγηση των ΓΕ, τρόπο αποστολής και χρονοδιάγραμμα μελέτης.

γνωρίζουν τον τρόπο οργάνωσης της μελέτη τους και τον τρόπο προετοιμασίας για τις εξετάσεις (Race,1999)

Σε επίπεδα δεξιοτήτων οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει:

Να προσδιορίζουν τις λειτουργίες του εκπαιδευτικού υλικού και να αναγνωρίζουν, την ευελιξία, την αλληλεπιδραστικότητα (Race,2001)

Να προσδιορίζουν το ρυθμό της μελέτης τους (Λιοναράκης,1999)

Να εφαρμόζουν τις καινοτόμες εκπαιδευτικές τεχνικές, του Κ.Σ.

Να εκπονούν τις προτεινόμενες δραστηριότητες, αξιοποιώντας δικές τους εμπειρίες και βιώματα

Σε επίπεδο στάσεων, να

Αποτελέσουν ενεργά μέλη της ομάδας.

Ενστερνισθούν το ιδεώδες της ΑεξΑΕ, αναθεωρώντας τις όποιες αρνητικές αντιλήψεις,

Επικοινωνούν με τον ΚΣ, και τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, αναπτύσσοντας σχέσεις συνεργασίας.

Αποκτήσουν θετική στάση και αισιοδοξία, στην παρακολούθηση της Θ.Ε.

Να υιοθετήσουν σχέση αλληλεπίδρασης με το υλικό (Race,1999).

Να οδηγηθούν στην ανάπτυξη και στην καλλιέργεια διεργασιών όπως, η κριτική, η αναλυτική η συνθετική σκέψη.

Να αποδεχτούν τη χρησιμότητα των ΟΣΣ ως περιβάλλοντα μάθησης όπου εφαρμόζονται οι αρχές μάθησης ενηλίκων και οικοδομούνται γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις(Κόκκος,1998).

Να αποδεχτούν το ρόλο του διδάσκοντα, όχι ως αυθεντία (Rogers,1999) αλλά ως εμπνευστή (Knowles,1990)

Να υιοθετήσουν τις εκπαιδευτικές τεχνικές που εφαρμόζει ο καθηγητής σύμβουλος και να τις ενσωματώσουν στον επαγγελματικό τους χώρο.

4.1 Εκπαιδευτικές τεχνικές σε συμφωνία με τις αρχές μάθησης ενηλίκων

Οι Jackson και Caffarella(1994) υπογραμμίζουν ότι για να μπορέσει ο εκπαιδευτής να ανταποκριθεί επιτυχώς στο ρόλο του, καταφεύγει σε ένα πλήθος μεθόδων και τεχνικών που του επιτρέπουν, να προκαλέσει τις κατάλληλες μαθησιακές εμπειρίες στους εκπαιδευομένους, και να ενισχύσει την αλληλεπίδραση τους.

Για την πραγματοποίηση της ΟΣΣ, επιλέξαμε ποικιλία εκπαιδευτικών τεχνικών, με κριτήριο την προαγωγή των αρχών μάθησης ενηλίκων. Επιδιώξή μας, να θέτουν στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διεργασίας τους εκπαιδευόμενους και να αναπτύσσουν τις αμφίδρομες σχέσεις διδασκόντων διδασκομένων. Να συνδέεται η σκέψη με τη δράση, σε μια ευρετική πορεία προς τη γνώση, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη του κριτικού τρόπου σκέψης. Έτσι επιλέγουμε:

Τη **σύντομη εισήγηση**, που μεταδίδει σε μικρό χρονικό διάστημα συγκροτημένες γνώσεις και ιδέες, φροντίζοντας να συνοδεύεται από άλλες ενεργητικές τεχνικές.

Τις **ομάδες εργασίας και συζήτηση**, γιατί «ενισχύονται οι οργανωτικές ικανότητες των εκπαιδευομένων και εξασφαλίζουν την ενεργητική συμμετοχή και τη συνεργασία των σπουδαστών» (Βαϊκούση,1999,Courau,2000,Jarvis,2004)

Την τεχνική των **ερωτήσεων-απαντήσεων**, που αναπτύσσει την αυτενέργεια και την κριτική τους ικανότητα όπως, ο **καταιγισμός ιδεών** ο οποίος, επιπλέον «ενθαρρύνει του εκπαιδευόμενους να εκφραστούν γρήγορα, αυθόρμητα, τους εμπλέκει ενεργητικά στη διαδικασία, ενώ ολοκληρώνεται συντομότερα» (Βαϊκούση,1999· Courau, 2000 Jarvis,2004)

Παράλληλα θα αναπτύξουμε δραστηριότητες:

«Αλληλογνωριμία»: **Δραστηριότητα 1**

Οι εκπαιδευόμενοι χωρίζονται σε δυάδες, παίρνει συνέντευξη ο ένας από τον άλλο, αναζητώντας στοιχεία γύρω από το προφίλ και τις προσδοκίες του. Στην συνέχεια, ο καθένας, παρουσιάζει στην ολομέλεια τα στοιχεία που συνέλεξε.

«Διασαφήνιση των όρων Ανοικτή» και εξ «Αποστάσεως» Εκπαίδευση»

Δραστηριότητα 2

Με την τεχνική της συζήτησης κατά ομάδες καλούμε τους φοιτητές να συζητήσουν τις έννοιες της ανοικτής εκπαίδευσης και της εξ αποστάσεως

εκπαίδευσης και να προσδιορίσουν την μεταξύ τους σχέση. Να αναζητήσουν τις διαφορές και ομοιότητες της ΑεξΑΕ με τη συμβατική εκπαίδευση και να παρουσιάσουν στην ολομέλεια τις απόψεις της ομάδας.

Δραστηριότητα 3

Ζητάμε από τους φοιτητές να αναφέρουν τις έννοιες σχετικές με την ΑεξΑΕ (καταιγισμός ιδεών). Τις τοποθετούμε σε κατάλληλο συνδυασμό σχημάτων ανάλογα με την σημαντικότητά τους. Επακολουθεί σχετική συζήτηση και ανάλυση των σχέσεων των εννοιών.

Κατά την ανάλυση των απαντήσεων στις δραστηριότητες, θέτουμε επιπλέον ερωτήσεις στις ομάδες, έτσι πραγματοποιείται ένας εποικοδομητικός διάλογος που προάγει το γενικότερο μαθησιακό κλίμα και ενισχύει τις δημιουργικές σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευομένων

4.2 Εποπτικά μέσα

Θα χρησιμοποιήσουμε μέσα εποπτικής παρουσίασης των πληροφοριών, όπως πίνακα και μαρκαδόρο, θα μοιράσουμε έντυπα με ερωτήσεις ή σημειώσεις που εξυπηρετούν και ενισχύουν τη απομνημονευτική ικανότητα των εκπαιδευομένων. Θα πολλαπλασιάσουμε τα αισθητήρια ερεθίσματα των φοιτητών με τη χρήση Η/Υ, powerpoint, projector, γεγονός που αυξάνει το ενδιαφέρον τους και αποφέρει εξαιρετικά μαθησιακά αποτελέσματα. Σύνδεση στο internet για online αναζήτηση και παρουσίαση κατάλληλου υλικού.

4.3 Διάταξη της αίθουσας

Ο τρόπος με τον οποίο είναι τοποθετημένα τα θρανία και τα καθίσματα, επηρεάζει άμεσα τη μάθηση, αφού σχετίζεται με τον τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ των εμπλεκόμενων στο μαθησιακό γίγνεσθαι. Θα τοποθετήσουμε των καθισμάτων σε σχήμα «Π», που προσφέρει ευκαιρίες διαπροσωπικής επικοινωνίας και δημιουργίας κλίματος ομαδικής συνεργασίας, ειδικότερα μετά τον χωρισμό των εκπαιδευομένων σε υποομάδες. Με αυτόν τον τρόπο έχουμε τη δυνατότητα άμεσης προσέγγισης των εκπαιδευομένων.

5 Συμπεράσματα

Οι ΟΣΣ αποτελούν το κυρίαρχο περιβάλλον για την ανάπτυξη νέων μοντέλων μάθησης, όπως αυτά ορίζονται στα ανοικτά συστήματα εκπαίδευσης. Η επίτευξη θετικού επικοινωνιακού κλίματος, και η δόμηση φιλικού μαθησιακού περιβάλλοντος, κατάλληλου για εκπαίδευση ενηλίκων εξασφαλίζει μια ποιοτική διαδικασία μάθησης μέσα σε ένα θετικό πλαίσιο επικοινωνίας και συνεργασίας τόσο κατά τη διάρκεια της Ο.Σ.Σ. όσο και εκτός αυτής.

Η ιδιαίτερη φύση της 1^{ης} Ο.Σ.Σ., επιβάλλει προσεκτικό σχεδιασμό, με βάση τις ανάγκες των φοιτητών και σύμφωνα με τις αρχές μάθησης ενηλίκων. Ο σκοπός και οι στόχοι που θέτει ο ΚΣ πρέπει να δίνουν ιδιαίτερο βάρος στην ανάπτυξη θετικού μαθησιακού περιβάλλοντος και συμμετοχικού κλίματος,, με τη χρήση ενεργητικών εκπαιδευτικών τεχνικών, καθώς οικοδομείται το πνεύμα συνεργασίας που διαπνέει την ομάδα καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

6 Βιβλιογραφία

- Βαϊκούση, Δ., Βαλάκας, Ι., Κόκκος, Α., & Τσιμπουκλή, Α. (1999). *‘Εκπαίδευση Ενηλίκων. Εκπαιδευτικές Μέθοδοι – Ομάδα Εκπαιδευομένων’*, τ. Δ΄. Πάτρα, εκδόσεις Ε.Α.Π.
- Βασάλα, Π. (2003). *Η επικοινωνία των Σπουδαστών της Μεταπτυχιακής Θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (Πάτρα, 27-30 Μαρτίου 2003). Πρακτικά Εισηγήσεων (σελ. 296-306). Αθήνα: Προπομπός.
- Βασιλίου – Παπαγεωργίου, Β. (2001). *‘Η διδασκαλία στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Η ανάδειξη Νέων Ρόλων και οι Τρόποι Διαχείρισής τους’*, στο: Λιοναράκης, Α. (Επιμ.). *1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση -Πάτρα, 25-27 Μαΐου*
- Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Α., Μακράκης, Β., & Ματραλής, Χ. (1998, 1999). *‘Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Θεσμοί και Λειτουργίες’*, τ. Α΄. Πάτρα, εκδόσεις Ε.Α.Π.
- Courau, S. (2000). *‘Τα βασικά «Εργαλεία» του Εκπαιδευτή Ενηλίκων’*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Jackson L & Caffarella R (1994) *Experiential Learning: A new approach*, San Fransisco, Jossey- Bass
- Jarvis, P. (2004). *‘Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση. Θεωρία και πράξη’*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Knowles (1990) *Από δάσκαλος, εμπνευστής* Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: www.kioulanis.gr
- Κόκκος, Α., Λιοναράκης, Α. (1998). *‘Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Σχέσεις διδασκόντων – διδασκομένων’*, τ. Β΄, Πάτρα, εκδόσεις Ε.Α.Π.
- Κόκκος, Α. (2001). *‘Ο Ρόλος του διδάσκοντος στην Εκπαίδευση από Απόσταση. Η περίπτωση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου’*, στο: Λιοναράκης, Α. (Επιμ.). *1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση -Πάτρα, 25-27 Μαΐου 2001*. Πρακτικά εισηγήσεων, τ. Α΄. Πάτρα, εκδόσεις Ε.Α.Π., σελ.19-31
- Λιοναράκης, Α. (2006). *‘Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης’*, στο: Λιοναράκης, Α. (Επιμ.).

Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Στοιχεία Θεωρίας και Πράξης. Αθήνα: Προπομπός.

Race Ph. 1999. *Το Εγχειρίδιο της Ανοιχτής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Race Ph. 2001 «500 πρακτικές συμβουλές για την ανοικτή και ενέλικτη εκπαίδευση», Μεταίχμιο, Αθήνα, 2001

Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.